ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ПАЛАЦ ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ директора Хмельницького палацу творчості дітей та юнацтва
01.07.2026 № 149
Вводиться в дію з 01.09.2026

ПОЛОЖЕННЯ
про використання технологій штучного інтелекту в освітній діяльності Хмельницького палацу творчості дітей та юнацтва

СХВАЛЕНО
протокол засідання педагогічної ради Хмельницького палацу творчості дітей та юнацтва
29.06.2026 № 7

Хмельницький
2026

1. Загальні положення

1.1. Положення про використання технологій штучного інтелекту в освітній діяльності Хмельницького палацу творчості дітей та юнацтва (далі – Положення) визначає принципи, правила та рекомендації щодо безпечного, відповідального, етичного, доброчесного та доцільного використання штучного інтелекту (далі – ШІ) у Хмельницькому палаці творчості дітей та юнацтва (далі – палац).

1.2. Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII, «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX, «Про захист персональних даних» від 01.06.2010 № 2297-VI, «Про авторське та суміжні права» від 01.12.2022 № 2811-IX, «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах» від 05.07.1994 № 80/94-ВР, інших нормативно-правових актів у сфері освіти, інформації, цифровізації, захисту персональних даних, авторського права та інтелектуальної власності, Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2020 року № 1556-р.

1.3. Метою Положення є створення єдиних підходів до використання технологій ШІ в освітній, педагогічній, методичній, науково-методичній, інноваційній, творчій та управлінській діяльності палацу, забезпечення якості освіти, розвитку цифрової та ШІ-грамотності учасників освітнього процесу, захисту їхніх прав і законних інтересів, персональних даних та результатів інтелектуальної і творчої діяльності.

1.4. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу палацу, а також на працівників, які використовують технології ШІ під час виконання професійних, методичних, адміністративних, організаційних та інших пов’язаних із діяльністю палацу завдань.

1.5. Палац визнає технології ШІ сучасним інструментом, який може сприяти підвищенню якості освітньої діяльності, розвитку творчості та інноваційності, професійному розвитку педагогічних працівників, удосконаленню методичної роботи та оптимізації окремих управлінських процесів.

1.6. Використання технологій ШІ не замінює професійної діяльності педагогічного працівника, самостійної діяльності вихованця, людського судження, творчого пошуку, педагогічної взаємодії та відповідальності особи за кінцевий результат.

1.7. Палац сприяє формуванню культури відповідального використання ШІ шляхом проведення інформаційно-просвітницьких заходів, консультацій, практикумів, семінарів, тренінгів, методичних заходів та поширення рекомендацій щодо безпечного й ефективного використання відповідних технологій.

1.8. Використання технологій ШІ не повинно призводити до порушення прав і свобод людини, дискримінації, приниження честі та гідності, поширення недостовірної інформації, порушення авторського права, академічної доброчесності, вимог щодо захисту персональних даних та інформаційної безпеки.

2. Основні терміни та поняття

штучний інтелект (ШІ) — технології та системи, здатні на основі отриманих даних виконувати завдання, що зазвичай потребують використання людських когнітивних здібностей, зокрема аналізувати інформацію, генерувати контент, надавати рекомендації, здійснювати прогнозування або підтримувати прийняття рішень;

система штучного інтелекту — програмна система, яка на основі отриманих вхідних даних формує результати, зокрема прогнози, рекомендації, рішення або контент, та може використовуватися з різним рівнем автономності;

генеративний штучний інтелект — різновид технологій ШІ, призначений для створення нового контенту, зокрема текстів, зображень, аудіо, відео, програмного коду та інших цифрових матеріалів;

контент, згенерований ШІ — текст, зображення, аудіо, відео, програмний код, презентація, таблиця, рекомендація, аналітичний матеріал або інший результат, створений повністю або частково за допомогою системи ШІ;

запит (промпт) — текстова або інша інструкція, завдання чи сукупність вхідних даних, які користувач надає системі ШІ для отримання відповідного результату;

галузь штучного інтелекту — напрям діяльності у сфері інформаційних технологій, який забезпечує створення, впровадження та використання технологій штучного інтелекту;

ШІ-грамотність — сукупність знань, умінь і навичок, необхідних для розуміння можливостей та обмежень технологій ШІ, критичного оцінювання їхніх результатів, безпечного, етичного, доброчесного та відповідального використання таких технологій

людський контроль — участь людини в оцінюванні, перевірці, коригуванні та прийнятті остаточного рішення щодо використання результату, отриманого за допомогою системи ШІ;

недостовірний результат ШІ — результат роботи системи ШІ, який містить фактичні помилки, вигадану, перекручену, неповну або іншим чином недостовірну інформацію.

3. Принципи використання систем штучного інтелекту

3.1. Використання систем ШІ у палаці здійснюється з метою підвищення якості освітньої, педагогічної, методичної, інноваційної, творчої та управлінської діяльності, розширення можливостей для творчого розвитку вихованців, професійного розвитку педагогічних працівників, оптимізації окремих робочих процесів та реалізації освітніх і творчих ініціатив.

3.2. Основними принципами використання ШІ є:

1) людиноцентричність та людський контроль;
2) законність;
3) етичність і доброчесність;
4) прозорість та відповідальність;
5) критичне осмислення та перевірка результатів;
6) конфіденційність і захист персональних даних;
7) інформаційна, цифрова та кібербезпека;
8) справедливість, недискримінація та інклюзивність;
9) відповідність цілям і якості освіти;
10) професійна доцільність та пропорційність;
11) дотримання авторського права та прав інтелектуальної власності;
12) розвиток ШІ-грамотності;
13) суспільна та екологічна відповідальність.

Принцип людиноцентричності та людського контролю передбачає, що системи ШІ є допоміжним інструментом і не замінюють професійного судження, творчості, самостійності та відповідальності людини. Остаточне рішення щодо використання результату, створеного або опрацьованого за допомогою ШІ, приймає людина.

Принцип критичного осмислення та перевірки результатів передбачає обов'язкову оцінку результатів роботи ШІ щодо їхньої достовірності, точності, актуальності, повноти, відповідності поставленому завданню та можливих помилок.

Принцип етичного та доброчесного використання систем ШІ передбачає дотримання професійної етики, принципів доброчесності, відповідальності, прозорості та

поваги до прав і гідності всіх учасників освітнього процесу. Використання ШІ не повинно вводити в оману щодо авторства, самостійності, достовірності чи походження результатів освітньої, педагогічної, методичної, науково-методичної, інноваційної, творчої або управлінської діяльності.

Принцип прозорості та інформування передбачає відкритість факту використання ШІ у випадках, коли його застосування істотно вплинуло на зміст, форму або результат роботи та коли відповідне розкриття передбачене цим Положенням, умовами завдання або іншими локальними актами палацу.

Принцип персональної відповідальності передбачає, що особа, яка використовує ШІ, відповідає за достовірність, якість, законність, безпечність та наслідки використання отриманого результату.

Принцип конфіденційності та захисту персональних даних передбачає недопущення введення до систем ШІ персональних даних, конфіденційної або службової інформації, інформації про вихованців, батьків, працівників та інших осіб, якщо для цього немає належної правової підстави та необхідних умов захисту інформації.

Принцип безпеки та технічної надійності передбачає використання надійних і легальних сервісів, дотримання вимог інформаційної та кібербезпеки та мінімізацію ризиків заподіяння шкоди учасникам освітнього процесу та палацу.

Принцип справедливості, недискримінації та інклюзивності передбачає недопущення використання ШІ для дискримінації, необґрунтованого обмеження прав та можливостей учасників освітнього процесу.

Принцип відповідності якості освіти передбачає використання ШІ лише за умови, що його застосування сприяє досягненню освітніх, виховних, розвивальних, методичних, творчих та управлінських цілей і не знижує якість освітнього процесу.

Принцип професійної доцільності та пропорційності передбачає використання ШІ тоді, коли це є виправданим поставленою метою та створює додаткову цінність для діяльності палацу.

Принцип дотримання авторського права та прав інтелектуальної власності передбачає повагу до прав авторів, творців та інших правовласників, належне зазначення використаних джерел та недопущення привласнення чужих результатів творчої чи інтелектуальної діяльності.

Принцип розвитку ШІ-грамотності передбачає систематичне формування у педагогічних працівників, вихованців, адміністративних працівників та інших учасників освітнього процесу знань і навичок безпечного, критичного, ефективного та відповідального використання технологій ШІ.

Принцип суспільної та екологічної відповідальності передбачає врахування можливого впливу технологій ШІ на людину, освітнє середовище, суспільство та довкілля.

4. Напрями та умови використання технологій ШІ

4.1. Використання ШІ педагогічними працівниками

4.1.1. Педагогічні працівники можуть використовувати системи ШІ як допоміжний інструмент для:

- підготовки та вдосконалення навчальних і дидактичних матеріалів;
- розроблення вправ, завдань, тестів, квестів, сценаріїв та творчих активностей;
- генерації ідей для занять, проєктів, конкурсів, STEM/STEAM-ініціатив;
- адаптації навчального матеріалу до вікових та індивідуальних потреб вихованців;

● створення текстових, графічних, аудіо- та відеоматеріалів;

● структурування та редагування інформації;

● підготовки презентацій;

● мовного та стилістичного редагування;

● підготовки методичних матеріалів;

● аналізу освітніх результатів за умови недопущення передачі персональних даних до зовнішніх систем;

● підготовки до педагогічних рад, методичних заходів, семінарів, тренінгів та професійного розвитку;

● підготовки проєктів документів, звітів та інформаційних матеріалів за умови їх обов'язкової перевірки людиною;

● професійної самоосвіти та розвитку ШІ-грамотності.

4.1.2. Використання ШІ не замінює педагогічної діяльності та не може бути підставою для повного делегування системі ШІ функцій педагогічного працівника.

4.1.3. Педагогічний працівник несе персональну відповідальність за зміст, достовірність, якість та безпечність матеріалів, створених або опрацьованих за допомогою ШІ.

4.1.4. Перед використанням результатів ШІ педагогічний працівник зобов'язаний перевірити їхню достовірність, відповідність освітнім цілям, віку вихованців, вимогам безпеки, законодавству та локальним актам палацу.

4.1.5. Використання ШІ під час підготовки офіційних документів, звітів, аналітичних матеріалів та інших службових документів допускається як допоміжний інструмент за умови перевірки інформації, збереження конфіденційності та персональної відповідальності працівника за кінцевий результат.

4.2. Використання ШІ вихованцями

4.2.1. Вихованці можуть використовувати системи ШІ для:

● генерації та розвитку творчих ідей;

● підготовки проєктів;

● пошуку способів розв'язання навчальних і творчих завдань;

● структурування матеріалу;

● створення презентацій, ілюстрацій, відео та інших творчих продуктів;

● розвитку критичного мислення;

● підготовки до занять за умови дотримання правил доброчесності.

4.2.2. Використання ШІ вихованцями здійснюється з урахуванням їхнього віку, рівня цифрової грамотності та характеру освітнього завдання.

4.2.3. Для молодших вихованців використання ШІ здійснюється переважно під педагогічним супроводом.

4.2.4. Вихованці середнього та старшого віку можуть використовувати дозволені педагогом інструменти ШІ самостійно з дотриманням вимог цього Положення.

4.2.5. Не допускається:

● видавання повністю або переважно створеного ШІ матеріалу за власний самостійний результат у випадках, коли завдання передбачає самостійну роботу;

● використання ШІ для обману або обходу встановлених вимог до виконання завдання;

● створення за допомогою ШІ матеріалів для булінгу, дискримінації, приниження честі та гідності;

● створення або поширення небезпечного, незаконного чи шкідливого контенту;

● введення до систем ШІ персональних даних інших осіб.

4.2.6. Якщо використання ШІ істотно вплинуло на створення навчального або творчого продукту, вихованець за вимогою педагогічного працівника зазначає факт використання ШІ та назву відповідного інструменту.

4.2.7. Недоброчесне використання результатів, згенерованих ШІ, є порушенням академічної доброчесності у випадках та порядку, визначених законодавством України і локальними актами палацу.

4.3. Використання ШІ в методичній, науково-методичній та інноваційній діяльності

4.3.1. Системи ШІ можуть використовуватися педагогічними працівниками та методичною службою палацу для:

● аналізу та узагальнення педагогічного досвіду;

● підготовки методичних рекомендацій;

● розроблення освітніх, творчих, STEM/STEAM та інноваційних проєктів;

● структурування та редагування методичних матеріалів;

● підготовки презентацій, схем, діаграм та інших візуальних матеріалів;

● аналізу інформації та освітніх даних без використання персональних даних без належних правових підстав;

● підготовки матеріалів до педагогічних рад, методичних об'єднань, семінарів, практикумів;

● пошуку ідей для професійного розвитку та інноваційної діяльності;

● створення прототипів освітніх продуктів;

● підготовки проєктних, конкурсних та грантових матеріалів;

● аналізу та вдосконалення освітніх практик.

4.3.2. Результати використання ШІ в методичній, науково-методичній та інноваційній діяльності підлягають перевірці та критичному оцінюванню людиною.

4.4. Використання ШІ в управлінській діяльності

4.4.1. Системи ШІ можуть використовуватися в управлінській діяльності для:

● структурування та аналізу інформації;

● підготовки проєктів документів;

● підготовки аналітичних матеріалів;

● узагальнення результатів опитувань та інших досліджень;

● планування заходів та проєктів;

● автоматизації окремих рутинних операцій;

● підготовки презентацій та інформаційних матеріалів;

● аналізу тенденцій та формування варіантів управлінських рішень.

4.4.2. ШІ не може самостійно визначати остаточні управлінські рішення щодо працівників, вихованців або інших осіб.

4.4.3. Результати ШІ, які можуть впливати на управлінські рішення, підлягають обов'язковій перевірці уповноваженою особою.

4.4.4. Під час використання ШІ в управлінській діяльності не допускається передача до зовнішніх систем персональних даних, службової або іншої інформації з обмеженим доступом без належної правової підстави та відповідних заходів захисту.

5. Правила доброчесного використання та розкриття факту використання ШІ

5.1. Використання ШІ саме по собі не є порушенням академічної доброчесності. Порушенням є недоброчесне використання результатів, отриманих або створених із

використанням ШІ, зокрема їх подання як власного самостійного результату у випадках, коли це суперечить умовам завдання, вимогам до відповідної роботи, цьому Положенню або іншим установленим правилам.

5.2. Обсяг інформації про використання ШІ визначається пропорційно до його ролі у створенні кінцевого результату.

5.3. Виділяються такі рівні використання ШІ:

1) допоміжне використання — генерування ідей, мовне редагування, структурування матеріалу, пошук варіантів, технічне вдосконалення тощо;

2) змістове використання — створення за допомогою ШІ істотної частини тексту, зображення, презентації, сценарію, аналітичного чи іншого матеріалу;

3) визначальне використання — використання результатів ШІ для підготовки або обґрунтування висновків, оцінювання, управлінських рішень чи інших дій, результати яких можуть істотно впливати на права, результати або можливості особи.

5.4. У разі допоміжного використання ШІ окреме розкриття факту його використання не є обов'язковим, якщо інше не передбачено умовами завдання, вимогами до конкретної роботи або локальними актами палацу.

5.5. У разі змістового використання ШІ у навчальній, методичній, науково-методичній, інноваційній або творчій роботі, де авторство чи самостійність результату мають істотне значення, факт використання ШІ підлягає розкриттю.

5.6. Обсяг інформації, що розкривається про використання ШІ, визначається пропорційно до його ролі у створенні кінцевого результату.

5.7. У випадках, коли відповідно до цього Положення, умов конкретного завдання або вимог до відповідного виду роботи необхідно розкрити факт використання ШІ, зазначаються:

– назва використаної системи ШІ;

– мета або характер її використання;

– за потреби — короткий опис внеску системи ШІ у створення або опрацювання відповідного результату.

5.8. Додаткові відомості про використання ШІ, зокрема текст запиту (промпту), дату використання, версію або модель системи ШІ та інші технічні параметри, зазначаються лише у випадках, коли це передбачено умовами конкретного завдання, вимогами до відповідного виду роботи або необхідно для підтвердження використання ШІ, пояснення особливостей отриманого результату або його відтворення.

5.9. Розкриття факту використання ШІ здійснюється у формі, що відповідає виду роботи, зокрема у вигляді примітки, виноски, короткого пояснення або іншого доречного зазначення.

5.10. Факт використання ШІ не звільняє автора або користувача від відповідальності за достовірність, актуальність, якість, законність, відповідність встановленим вимогам та кінцевий результат роботи.

5.11. Недоброчесне використання результатів, отриманих або створених із використанням технологій ШІ, розглядається відповідно до законодавства України та Положення про академічну доброчесність Хмельницького палацу творчості дітей та юнацтва.

6. Заборонене та обмежене використання технологій ШІ

6.1. Забороняється використовувати системи ШІ:

- для порушення законодавства України;
- для дискримінації або приниження честі та гідності людини;

● для створення та поширення матеріалів, спрямованих на булінг, цькування, залякування або іншу шкоду;

● для створення або поширення неправдивої інформації, що може завдати істотної шкоди особі чи палацу;

● для незаконного отримання, оброблення або поширення персональних даних;

● для передачі до неналежно захищених зовнішніх сервісів конфіденційної або службової інформації;

● для привласнення результатів чужої інтелектуальної або творчої діяльності;

● для обходу встановлених вимог щодо самостійності виконання освітніх або творчих завдань;

● для прийняття автоматизованих рішень щодо особи без передбаченого людського контролю;

● в інших цілях, що суперечать законодавству або цьому Положенню.

6.2. Під час використання зовнішніх систем ШІ користувач зобов'язаний ознайомитися з основними умовами використання сервісу та правилами обробки даних, якщо це необхідно для оцінки ризиків.

7. Академічна доброчесність та відповідальність

7.1. Використання технологій ШІ здійснюється з дотриманням принципів академічної доброчесності.

7.2. Недоброчесним використанням ШІ можуть бути, зокрема:

● подання результатів ШІ як власного самостійного результату у випадках, коли це заборонено або суперечить умовам завдання;

● приховування істотного використання ШІ, якщо відповідно до цього Положення або умов конкретної роботи необхідно повідомити про його використання;

● використання ШІ для фальсифікації або вигадування даних;

● використання ШІ для створення матеріалів із порушенням авторського права;

● інше використання результатів ШІ, що відповідає ознакам порушення академічної доброчесності.

7.3. Виявлення ознак недоброчесного використання ШІ саме по собі не є достатньою підставою для автоматичного визнання факту порушення. Факт порушення встановлюється відповідно до передбаченої законодавством та локальними актами палацу процедури.

7.4. Розгляд випадків можливого порушення академічної доброчесності у зв'язку з використанням ШІ здійснюється відповідно до Положення про академічну доброчесність палацу та інших локальних актів, що регулюють відповідні процедури.

7.5. Під час розгляду випадку забезпечуються право особи бути поінформованою про суть претензій, надати пояснення та докази, а також інші права, передбачені законодавством і локальними актами палацу.

7.6. Не допускається використання виключно результатів автоматизованого детектування ШІ-контенту як єдиної підстави для встановлення факту порушення академічної доброчесності.

7.7. За порушення вимог цього Положення особи несуть відповідальність відповідно до законодавства України та локальних актів палацу.

8. Управління, організація та моніторинг використання технологій ШІ

8.1. Управління використанням технологій ШІ в палаці є складовою внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності.

8.2. Координація впровадження технологій ШІ може здійснюватися адміністрацією палацу із залученням методичної служби, педагогічних працівників та інших відповідальних осіб.

8.3. Палац забезпечує:

- інформування працівників про правила використання ШІ;
- методичний супровід педагогічних працівників;
- підвищення рівня ШІ-грамотності;
- поширення кращих практик відповідального використання ШІ;
- виявлення та аналіз ризиків;
- збір зворотного зв'язку;
- періодичне оцінювання ефективності впровадження технологій ШІ.

8.4. Моніторинг використання ШІ може передбачати аналіз:

- рівня ШІ-грамотності педагогічних працівників;
- участі працівників у відповідних навчальних заходах;
- практик використання ШІ в освітній та методичній діяльності;
- якості матеріалів, створених із використанням ШІ;
- дотримання вимог академічної доброчесності;
- дотримання вимог щодо захисту персональних даних;
- виявлених ризиків та випадків неналежного використання ШІ;
- результатів опитування педагогічних працівників, вихованців та інших учасників освітнього процесу;
- потреби в додатковому навчанні та методичній підтримці.

8.5. Результати моніторингу використовуються для вдосконалення освітньої та методичної діяльності, підвищення ШІ-грамотності працівників, уточнення внутрішніх правил та управління ризиками.

8.6. Моніторинг не має на меті тотальний контроль за використанням педагогічними працівниками технологій ШІ, а спрямовується на забезпечення якості, безпеки, доброчесності та професійної доцільності їх використання.

9. Рекомендації щодо відповідального використання ШІ

9.1. Учасникам освітнього процесу рекомендується:

- використовувати ШІ лише тоді, коли це сприяє досягненню освітньої або професійної мети;
- перевіряти результати ШІ за надійними джерелами;
- не покладатися на ШІ як на безумовне джерело достовірної інформації;
- не вводити до відкритих систем ШІ персональні та конфіденційні дані;
- враховувати авторське право та права інтелектуальної власності;
- зберігати людський контроль над результатом;
- розвивати критичне мислення та самостійність;
- повідомляти про використання ШІ у випадках, передбачених цим Положенням;
- використовувати надійні та легальні цифрові сервіси;
- постійно підвищувати рівень цифрової та ШІ-грамотності.

9.2. Педагогічним працівникам рекомендується використовувати ШІ таким чином, щоб його застосування сприяло розвитку у вихованців творчості, самостійності, критичного мислення, цифрової компетентності та здатності відповідально працювати з інформацією.

9.3. Під час організації освітнього процесу доцільно використовувати ШІ не лише як інструмент створення контенту, а і як засіб формування вміння вихованців аналізувати, перевіряти, порівнювати та критично оцінювати інформацію.

10. Прикінцеві положення

10.1. Це Положення вводиться в дію з 01 вересня 2026 року відповідно до наказу директора палацу про його затвердження.

10.2. Положення є складовою локальної нормативної бази палацу та застосовується у взаємозв’язку з іншими документами, що регулюють освітню діяльність, академічну доброчесність, захист персональних даних, інформаційну безпеку, авторське право та внутрішню систему забезпечення якості освіти.

10.3. У разі виникнення суперечності між положеннями цього документа та нормативно-правовими актами застосовуються норми законодавства України.

10.4. Положення переглядається у разі змін законодавства, появи нових істотних ризиків, зміни підходів до використання технологій ШІ, за результатами моніторингу його реалізації або за рішенням директора чи педагогічної ради палацу.

10.5. Плановий перегляд Положення здійснюється не рідше одного разу на три роки.

10.6. Зміни та доповнення до Положення вносяться у порядку, визначеному для його затвердження.